

BOGNA STAWICKA

Miejsce i czas wydarzeń	Łódź, PRL
Słowa kluczowe	Projekt Wagon 2010, wolność, cenzura, rok 1980

Cenzura czepiała się różnych rzeczy

To był czas takiego ruchu młodych ludzi, którzy nagle poczuli, że mogą coś zrobić, żeby było lepiej w Polsce, ale głównie chodziło o poczucie wolności. I nagle okazało się, że to, co nas otacza nie jest tym, co byśmy chcieli. Chcielibyśmy być wolni. Chcielibyśmy mieć możliwość przekraczania granicy, chcielibyśmy mówić to, co chcemy. Wtedy to było dramatem. Pracowałam w galerii plastyki i drukowania folderów, było to zawsze połączone z koniecznością ocenzurowania. Cenzura czepiała się różnych rzeczy, nawet nie tych, które były polityczne niepewne, ale różnych rzeczy, które nam się wydawały banalne i proste. Ale cenzura wkraczała w to i trzeba było wszystko zmieniać. Pamiętam, że w jednym naszym folderze mieliśmy słowo system. No system, jak system, dotyczyło to kompozycji graficznej, był to taki pomysł systemowy, czyli elementy się łączyły i te elementy tworzyły właśnie pewien system. Nie można było użyć słowa system. Takich przykładów było bardzo dużo i wiecznie mieliśmy mnóstwo ograniczeń. Na studiach nie mogliśmy robić wielu rzeczy, nie mogliśmy jako młodzi ludzie grupować się spokojnie, nie mogliśmy wyjechać za granicę, no i to było coś, co trzeba było zmienić. I wtedy nagle w tym [19]80 roku poczuliśmy taką atmosferę, jak ta wolność napiera. Jeżeli napiera, to trzeba coś z tym zrobić. Rzeczywiście na łódzkich uczelniach bardzo dużo młodych ludzi zaczęło się gromadzić, zaczęły powstawać grupy. Te grupy bardzo szybko powstawały, na wielu wydziałach odbywały się różne debaty. Po paszport, żeby móc wyjechać, gdzieś na specjalne zaproszenie, czekaliśmy miesiącami w kolejce wielodniowej. Ja nie mówię o kilkugodzinnej, tylko wielodniowej. Przychodziło się, i się odhaczało, ale pod warunkiem, że ktoś albo zaprosił albo był to wyjazd służbowy.

Data i miejsce nagrania	2010-08-08, Łódź
Rozmawiał/a	Karolina, Kryczka, Piotr Lasota
Transkrypcja	Kamil Garbacz
Redakcja	Kamil Garbacz, Piotr Lasota
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"